

Näyttötutkinnon perusteet

**VIRASTOMESTARIN
AMMATTITUTKINTO
2004**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO **44/011/2003**
MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**
PÄIVÄMÄÄRÄ **12.12.2003**
Voimassaoloaika
1.1.2004 alkaen toistaiseksi
Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom
Kumoo määräyksen no 32/011/97
Muuttaa määräystä no

VIRASTOMESTARIN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt virastomestarin ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.1.2004 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistumalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Opetusneuvos HILLEVI FRANKENHAEUSER
Hillevi Frankenhaeuser

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
	1 § Näyttötutkinnot	7
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	7
2	Luku	
	VIRASTOMESTARIN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	8
	1 § Tutkinnon osat	8
3	Luku	
	VIRASTOMESTARIN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	8
	1 § Asiakaspalvelutoiminta	9
	a) Ammattitaitovaatimukset	9
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	9
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	13
	2 § Teknisen toimivuuden ylläpito	14
	a) Ammattitaitovaatimukset	14
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	14
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	15
	3 § Turvallisuustoiminta	16
	a) Ammattitaitovaatimukset	16
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	16
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	18
	4 § Yrittäjäys	19
	a) Ammattitaitovaatimukset	19
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	19
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	21

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja muutoin hankittua osaamista voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammatti-pätevyyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäisesti arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyypitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumisille ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuus on osallistua näyttöihin osana opintoja.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

---

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimene-

telmiä, kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomio-

---

Kohteet tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

VIRASTOMESTARIN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Virastomestarin ammattitutkinto on tarkoitettu henkilöille, jotka toimivat yritysten, laitosten tai virastojen asiakaspalvelutyössä sekä teknisten laitteiden ja turvallisuuden ylläpitotehtävissä.

Tutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta tutkinnon osasta. Näiden lisäksi tutkinnon suorittaja voi liittää tutkintoonsa vapaasti valittavan yrittäjyysosan. Tutkinto on valmis, kun kaikki pakolliset tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

Tutkinnon pakolliset osat ovat

- Asiakaspalvelutoiminta
- Teknisen toimivuuden ylläpito
- Turvallisuustoiminta.

Tutkinnon vapaasti valittava osa on

- Yrittäjyys.

3 Luku

VIRASTOMESTARIN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Tutkinnon perusteissa esitettyä ammattitaitoa arvioidaan näytöin. Näyttöjen tulee sisältää kattavasti virastomestarin ammattitutkinnon edellyttämä ammatillinen osaaminen.

Näytöt annetaan aidoissa työtehtävissä esimerkiksi omassa työyhteisössä. Niitä täydennetään tarvittaessa sellaisessa ympäristössä, jossa tutkinnon edellyttämä

ammattitaito voidaan arvioida mahdollisimman luotettavasti ja monipuolisesti ja jossa vaadittu ammattitaidon taso täyttyy.

Virastomestarin ammattitutkinto arvioidaan tutkinnon osa kerrallaan niin, että tutkinnon suorittajan ammattitaitoa verrataan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin. Näytöissä tulee ilmetä tutkinnon suorittajan valmiudet ja kyky muuntaa ja soveltaa tietoaan ja taitojaan vaihtelevissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Virastomestarin ammattitutkintoon vaadittavan ammattitaidon hallinnan näyttöä varten on kullekin näytönantajalle laadittava Opetushallituksen määräyksen mukainen henkilökohtainen näyttösuunnitelma virastomestarin ammattitutkinnon perusteita noudattaen ja alan työelämään soveltaen. Osaamisen arviointi ja arviointipäätös tehdään työnantaja-, työntekijä- ja koulutustahojen edustajien yhteistyönä. Arvioinnin tulee sisältää perustelut tutkinnon osan hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit sekä ammattitaidon osoittamistavat on kuvattu seuraavaa periaatetta noudattaen:

Taulukon kohta a	Virastomestarin ammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset on muodostettu työelämän tehtävä- ja taitoalueista.
Taulukon kohta b	Arvioinnin kohteissa ilmaistaan ne ammattitaidon kannalta keskeiset osaamisalueet, joihin arvioinnissa on kiinnitettävä erityinen huomio. Arviointikriteerit puolestaan ilmaisevat, kuinka tutkinnon suorittajan on työssään suoriuduttava eli minkä tasoista osaamisen tulee olla.
Taulukon kohta c	Ammattitaidon osoittamistavat -kohdassa on määritelty tutkinnon osan näytön suorittamistapoihin, näyttöympäristöihin ja arviointimenettelyihin liittyvät vaatimukset.

1. § Asiakaspalvelutoiminta	
a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa muodostaa käsityksen työyhteisöstään ja roolistaan sen vastuullisena jäsenenä	Oman organisaation ja tehtävän tunteminen - osaa esitellä ja kuvailla omaa organisaatiota, sen toiminta-ajatusta ja liikeideaa ulkoisille asiakkaille sekä toimintaa ohjaavia periaatteita ja toimintatapoja työyhteisön ja sidosryhmien jäsenille - osaa kytkeä oman työnsä osaksi organisaation toimintaa - osaa määrittää työnsä avainalueet, suunnitella ja arvioida omaa työtään ja ajankäyttöään sekä toimia asetet-

	tujen tavoitteiden mukaisesti • osaa hakea toiminta- tai laatukäsi- kirjasta tai järjestelmäkuvauksesta omaan työhönsä liittyvät ohjeistukset ja toimia niiden mukaisesti • arvostaa työtään, osaa tuoda esille oman osaamisensa ja jakaa oman asiantuntemuksensa työyhteisön kehittämiseen • osaa toimia työntekijän ja työnantajan velvollisuuksien edellyttämällä tavalla • tuntee tehtävänsä kannalta keskeisen työlainsäädännön ja osaa toimia työturvallisuusmääräysten mukaisesti • osaa edistää työturvallisuutta ja työviihtyvyyttä • osaa suunnitella ajankäyttöään, osaa huolehtia omasta työkyvystään ja jaksamisestaan sekä tietää, kenen puoleen voi ongelmatilanteissa kääntyä
• osaa hoitaa asiakaspalvelutyötään organisaation toimintaperiaatteita noudattaen	Asiakaspalvelutilanteen hoitaminen • osaa toimia työssään organisaation asiakasstrategioiden mukaisesti ja ottaa työssään huomioon asiakaslähtöisyyden asettamat vaatimukset • osaa toimia palveluhenkisesti ja yhteistyökykyisesti sekä oman työyhteisönsä että sen sidosryhmien jäsenten kanssa • osaa selvittää asiakkaan toiveet ja tarpeet ja hoitaa pulmalliset asiakas- tilanteet tahdikkaasti ja määrätietoisesti • osaa toimia erilaisissa asiakaspalvelu- tilanteissa ja palvella eri kulttuureita edustavia asiakkaita kohteliaasti, ystävällisesti ja tasa-arvoisesti • osaa hoitaa viralliset asiakaspalvelu- tilanteet protokollan ja etiketin mukaisesti • selviytyy yleisimmin toistuvissa

	asiakaspalvelutilanteissa äidinkielen- sä lisäksi toisella kotimaisella ja yhdellä vieraalla kielellä • osaa varautua asiakaspalvelun erikoistilanteiden kohtaamiseen ja hoitaa häiriötilanteet maltillisesti ja turvallisesti säädöksiä, ohjeistusta ja toimivaltuuksiaan noudattaen • osaa toimia työssään ripeästi ja määritellä kiireisten ja paineenalaisten työtehtävien tärkeysjärjestyksen • osaa huolehtia asiakaspalveluympäristön siisteydestä ja pukeutua asiakaspalvelutehtävissä asiallisesti, siististi ja tilanteen mukaisesti
• osaa tiedottaa ja viestiä työhönsä liittyvistä asioista	Informaation tuottaminen • osaa laatia ja tuottaa selkeitä virastomestarin työhön liittyviä viestejä, opasteita ja ohjeita eri välinein • osaa hakea työssään tarvitsemaansa tietoa eri lähteistä erilaisilla tavoilla ja välineillä
• osaa arvioida asiakaspalvelutyötään ja työyhteisön palveluja sekä kehittää niitä	Asiakastyön kehittäminen • osaa arvioida oman työnsä laatua ja asiakastyytyväisyyttä sekä ryhtyä välittömästi parantaviin toimiin • osaa tulkita asiakaspalautetta ja osallistua omassa työssään organisaation palvelutoiminnan kehittämiseen
• osaa hoitaa hankinta-, asiointi- ja kuljetuspalveluja	Palvelujen tuottaminen • osaa toteuttaa itsenäisesti ja omatoimisesti virastomestarin tehtäviin liittyvät ulkoiset ja sisäiset postitus-, kuljetus- ja asiointitehtävät • osaa asioida työyhteisönsä toimintaan liittyvissä asioissa paikallisissa valtion ja kunnan virastoissa sekä asiakasyrityksien ja sidosryhmien toimipisteissä • osaa arvioida vastuulleen kuuluvien

	palvelujen, tarvikkeiden, kalusteiden, kojeiden ja laitteiden kunnan ja tarpeen sekä tehdä niiden hankintaesitykset • osaa organisoida muuttoja sekä kalusteiden ja laitteiden asennustoimintoja • osaa toimia arvokuljetuksiin liittyvien varmennus-, luovutus-, kuittaus- ja seurantamenetelmien edellyttämällä tavalla ja suorittaa itse arvokuljetuksia luotettavasti ja turvallisesti Palvelujen hankkiminen • osaa vertailla eri asiointi- ja kuljetusmuotojen palveluja, hinnoittelua, nopeutta ja toimitusvarmuutta keskenään • osaa tehdä toimivaltansa rajoissa perusteltuja hankintaratkaisuja ja -päätöksiä • osaa tulkita oman vastuualueensa palvelujen hankintasopimuksia, tunnistaa erityisehtojen merkityksen ja osaa toimia sopimusten edellyttämällä tavalla • osaa käyttää virastomestarin työhön kuuluvia hankinta-, kuljetus- ja sopimuslomakkeita sekä -asiakirjoja • osaa tehdä kyselyjä ja pyytää tarjouksia sekä vertailla niitä ja tehdä tilauksia organisaation hankintaohjeita noudattaen
• osaa hoitaa lähetysten vastaanoton, varastoinnin ja jakelun	Lähetysten vastaanotto ja jakelu • osaa vastaanottaa saapuvat lähetykset • osaa varastoida erilaiset hankinnat asiaan kuuluvalla tavalla • osaa hoitaa vastaanotettujen lähetysten ja hankintojen edelleen jakelun • osaa arkistoida hankinta- ja lähetysasiakirjat ohjeiden mukaisesti

• osaa seurata tuotettujen ja hankittujen palvelujen laatua ja kehittää sitä	Palvelujen laadun seuranta • osaa reklamoida organisaation oikeaspuunntökäytännön mukaisesti • osaa huomioida työssään takuun ja tuotevastuun säädökset • osaa seurata tuottamiensa ja hankkiemiensa palvelujen laatua ja kustannuksia, keskustella palvelujen käyttäjien ja tuottajien kanssa palvelujen laadusta sekä esittää parantavia toimia ja ryhtyä toteuttamaan niitä

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa osaavansa toimia yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti oman organisaationsa virastomestarin tehtävissä organisaation toimintaperiaatteita noudattaen. Hän osaa toimia sekä sisäisiä että ulkoisia asiakkaita palvellen, tuottaa heille vastuualueeseensa kuuluvia palveluja asiallisesti, ripeästi ja palveluhenkisesti. Tutkinnon suorittaja omaa valmiudet arvioida ja kehittää tuottamiaan palveluja sekä omaa työtään ja ammattitaitoaan.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisissa työtehtävissä, joissa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään esimerkiksi työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee rakentua työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö rakentuu virastomestarin asiakastyön kokonaisuuteen liittyvistä työtehtävistä, joita ovat esimerkiksi asiakaspalvelutilanne ja asiakkaan neuvonta, työskentely ohjauspisteessä, hankinta-, asiointi- ja kuljetuspalvelun hoitaminen, lähetysten vastaanotto ja jakelu sekä palvelun laadun seuranta ja kehittäminen. Tehtävien hoitaminen dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään työelämän arvioijien toiminnasta suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on alan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näytön arvioijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsymystä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Tärkeä osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja • osaa käyttää työyhteisön yleisimpiä toimistoteknisiä laitteita ja ylläpitää niiden käyttövalmiutta	Toimistoteknisten laitteiden käyttö ja ylläpito • osaa käyttää toimistoteknisiä, viestintä- ja av-laitteita sekä niiden ohjausohjelmia, ylläpitää niiden toimintavalmiutta ja tuottaa niillä aineistoa • osaa käyttää tilanvaraus- ja kulunvalvontajärjestelmiä • osaa opastaa em. laitteiden käyttöä • osaa huollattaa laitteet ja hankkia asiantuntijapalveluja niiden toiminnan ylläpitämiseksi
• osaa varmistaa kiinteistön teknisen toiminnan	Kiinteistön kunnan ja toimivuuden varmistaminen • osaa valvoa kiinteistön kuntoa ja toimivuutta • osaa tehdä huolto- ja korjauspyynnöt organisaation käytäntöjen ja huoltosopimusten mukaisesti • tunnistaa LVIS-laitteiden toimintahäiriöt ja osaa suorittaa tarvittavat hälytykset • osaa vaihtaa sulakkeet ja lamput sekä tehdä jatkojohtoliitännät sähköturvallisuuden edellyttämällä tavalla • osaa suorittaa virastomestarin toimenkuvaan liittyvien LVIS-laitteiden säätötoimet • osaa lukea kiinteistön hoitoon ja talotekniikkaan liittyviä piirustuksia sekä opastaa viranomaiset ja huoltohenkilöstön työyhteisön kiinteistöhoidollisiin ja teknisiin tiloihin • osaa toimia yhteistyössä kiinteistönhoidohenkilöstön kanssa
• osaa huolehtia kulkureittien toimivuudesta	Kulkureittien toimivuuden varmistaminen • osaa huolehtia ohjeistuksen mukai-

	sesta porttien, hissien, kuljettimien ja ovien lukitusten avauksista ja sulkemisista • osaa huolehtia lukitusten ja valaistuksen toimivuudesta yhteistyössä kiinteistönhoitohenkilöstön kanssa • osaa huolehtia kulkuteiden siisteydestä ja järjestyksestä yhteistyössä kiinteistönhoitohenkilöstön kanssa
• osaa huomioida kestävän kehityksen periaatteet ammatissaan	Ympäristövastuusta huolehtiminen • osaa huolehtia säädösten ja ohjeistuksen mukaisesta työyhteisön toimisto- ja ympäristöjätteiden keräyksestä, lajittelusta ja hävittämisestä • osaa huolehtia laitteiden, kalusteiden ja tarvikkeiden kierrätyksestä ja uusiokäytöstä • osaa opastaa kestävään kehitykseen liittyvissä asioissa

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa osaavansa ottaa vastuun oman työorganisaationsa toimistoteknisten laitteiden toimivuudesta ja käyttökunnosta. Hän osaa myös ottaa vastuun kiinteistön kunnosta, turvallisuudesta ja toimivuudesta yhteistyössä kiinteistönhoitohenkilöstön kanssa sekä vastaa kiinteistön ympäristövastuun toteutumisesta. Tutkinnon suorittaja omaa valmiudet arvioida ja kehittää kyseisellä alueella omaa työtään ja ammattitaitoaan.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisissa työtehtävissä, joissa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään esimerkiksi työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee muodostua työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö rakentuu esimerkiksi organisaation teknisen toiminnan ohjekansion kokoamisesta ja esittelystä omalle ”tiimille”, kiinteistön kuntokatselmuksen toteuttamisesta, kalusteiden, laitteiden ja kojeiden kunnan arvioinnista ja hankinta- tai poistoesitysten tekemisestä sekä toimistoteknisten laitteiden käytön opastuksesta ja huoltopyyntöjen hoitamisesta. Työtehtävissä toimiminen dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään työelämän arvioijien toiminnasta suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on alan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näytön arvioijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsyysyttä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Tärkeä osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

3 § Turvallisuustoiminta

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa muodostaa käsityksen työyhteisön toimintaan kohdistuvista uhista ja riskeistä ja niiden torjuntakeinoista	Turvallisuushkien ja riskien tunnistaminen - tunnistaa ja osaa arvioida virastomestarin toimintaan, asiakkaisiin ja organisaation henkilökuntaan kohdistuvat uhat ja riskit - tunnistaa ja osaa arvioida organisaation toimintaan, rakenteisiin, kalusteisiin, laitteisiin, kuljetuksiin, matkustamiseen ja tietoturvallisuuden kohdistuvat uhat, riskit ja turvallisuusvajeet - osaa esitellä rakenteellisessa suojauksessa, vartiointissa, teknisessä valvonnassa, tietosuojauksessa, palo- ja pelastustoimessa sekä väestönsuojelussa käytettävät välineet, keinot ja menetelmät
osaa toimia turvallisuussäännösten ja -määräysten mukaisesti	Turvallisuusmääräysten mukainen toiminta - osaa toimia organisaation turvallisuusohjeistuksen sekä virastomestarin toimenkuvaan kirjattujen vastuiden ja velvollisuuksien mukaisesti - osaa toimia vartiointiin ja valvontaan, työ- ja väestönsuojeluun, palo- ja pelastuspalveluun sekä tietoturvallisuuden liittyvien keskeisten säädösten mukaisesti - osaa toimia yhteistyössä työyhteisön työsuojelu-, väestönsuojelu- sekä palo- ja pelastusorganisaatioiden kanssa - osaa päivittää virastomestarin työhön liittyvää turvallisuus-suunnitelmaa ja kehittää sitä

• osaa käyttää teknisiä valvontalaitteita ja ylläpitää niiden toimintavalmiutta	Valvontatekniikan käyttö ja ylläpito • osaa käyttää teknisiä valvontalaitteita ja valvoa niiden toimintaa lainsäädännön, määräysten ja ohjeiden mukaisesti • osaa arkistoida turvallisesti ja säädösten mukaisesti turvallisuusteknisiä tallenteita • osaa opastaa valvontateknisten laitteiden käytössä • osaa teettää valvontateknisten ja lukituslaitteiden huollot ja korjaukset
• osaa ylläpitää pelastusvalmiutta ja toimia pelastus- ja uhkatilanteessa	Pelastusvalmiuden ylläpito • osaa päivittää palo- ja pelastustoimintaan liittyvät ohjeet • osaa valvoa ja ylläpitää opasteiden ja merkkivalojen toimivuutta • osaa huolehtia kulkuteiden esteettömyydestä yhteistyössä kiinteistönhoitohenkilöstön kanssa • osaa huolehtia toimenkuvaansa liittyvästä työyhteisön palo- ja pelastusvalmiudesta Pelastustilanteissa toimiminen • osaa tehdä turvallisuusvalvontaan liittyvät hälytykset • osaa toimia toimintavaltuuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti erilaisissa poikkeustilanteissa • osaa käyttää alkusammutusvälineitä • osaa ohjata henkilöt poikkeustilanteessa kokoontumisalueille • osaa toimia sairaskohtaus- ja onnettomuustilanteissa ja antaa ensiapua (SPR:n EA 1-taso) • osaa toimia kaasu- ja nestevuoto-tilanteissa • tietää väestösuojan sijainnin ja osaa toimia ohjeistuksen mukaan poikkeusoloissa

	Ryöstö- ja pommiuhkatilanteiden hoitaminen • osaa suorittaa uhkatilanteen mukaisen hälytyksen • osaa kirjata uhkaajan tunnistetiedot • osaa organisoida uhkatilanteen aiheuttamat jatkotoimet
• osaa soveltaa tietoturvallisuuden säädöksiä, sopimuksia ja ohjeita omassa työssään	Tietoturvallisuuden noudattaminen • osaa toimia työssään tietoturvasuohjeiden ja säädösten mukaisesti • osaa huolehtia työssään viestintä- ja puhealaisuudesta • osaa huomioida työympäristön arkkitehtuurin vaikutuksen tietoturvaluuteen ja opastaa sijoitteluun kalusteet, kulkureitit ja työpisteet tietoturvallisuuden kannalta oikein • osaa päivittää ja arkistoida sekä hävittää vanhan informaation tietoturvaluutta noudattaen
• osaa seurata ja kehittää organisaation turvaluutta	Turvaluuden seuranta ja parantaminen • osaa työssään ylläpitää turvaluutta ja ryhtyä tarvittaessa parannustoimiin • osaa tehdä perusteltuja turvaluustasoa kohentavia esityksiä sekä viedä ne jatkokäsittelyyn yhteistyötahoille ja työyhteisön esimiehille

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa kykenevänsä toimimaan turvaluusohjeita noudattaen. Hän osaa kartoittaa uhka- ja riskitekijöitä, osallistua organisaationsa turvaluuden valvontaan ja kehittämiseen sekä ottaa vastuun pelastus- ja uhkatilanteiden hoidosta ohjeita ja määräyksiä noudattaen. Tutkinnon suorittaja omaa valmiudet arvioida ja kehittää omaa työtään ja ammattitaitoaan turvaluuteen liittyvissä asioissa.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisissa työtehtävissä, joissa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaa ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään esimerkiksi työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee muodostua työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö rakentuu esimerkiksi riskin tunnistamisen, seurausten arvottamisen, toimenpiteiden kehittämisen ja toiminnan seuraamisen sekä uudelleen arvioinnin tehtäväkokonaisuudesta. Näytön tulee myös sisältää seuraavia tehtäviä niin, että ammattitaitovaatimukset täyttyvät: perehdytysohjeistuksen laatiminen organisaation turvatekniikasta ja sen vaatimasta yhteistyöstä sidosryhmien kanssa, raportti kiinteistössä suoritetusta palotarkastuksesta ja kuvaus yhteistyössä turvallisuuspäällikön kanssa toteutetuista raportin edellyttämistä, suoritetuista toimista. Tehtävien hoitamisen yhteydessä tapahtuva toiminta dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään työelämän arvioijien toiminnasta suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on alan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näytön arvioijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsyttä. Osana keskustelua käsitellään myös tutkinnon suorittajan henkilökohtaisten turvallisuustietojensa ja -taitojensa kehittämissuunnitelma.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Tärkeä osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

4 § Yrittäjyys (vapaasti valittava tutkinnon osa)

Tutkinnon suorittaja on oikeutettu vapaasti liittämään yrittäjyyden osaksi tutkintoon. Tämän vapaasti valittavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit edellyttävät seuraavia asioita:

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä	Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen - tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvoaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä - osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi
osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä	Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymien ja kehityksen sekä mark-

	kinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta • osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys • on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista
• tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen	Liikeidean laadinta • osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit ja osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää yritykselleen karkean liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideoita onnistumisen mahdollisuuksia
• osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita	Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen
• osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen	Taloudellinen toiminta • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä ja hinnoitella palveluja myös

	markkinalähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa laatia yritykselleen karkean tulosenusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen
• osaa käyttää asiantuntijapalveluja	Asiantuntijapalvelujen käyttö • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia mahdollisen yrityksensä toiminnalle liikeidean ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän. Hän osaa hyödyntää erilaisia verkostoja ja asiantuntijapalveluita yritystoimintaa harkitessaan ja aloittaessaan.

Tutkinnon osan näyttö rakentuu oman yrityksen alustavasta liikeideasta täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja laskelmilla. Näyttöön kuuluu myös toiminta em. prosessin aikana. Toiminta dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään tilanteissa toimineiden työelämän arvioijien arvioinnit. Tärkeä osa näyttöä on myös tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehitymissuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä.

Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä arviointikeskustelulla, jossa dokumenttien ja arviointien pohjalta tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan kykyä toimia yrittäjänä ja valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä. Tärkeä osa arviointia on tutkinnon suorittajan itsearviointi.